

Mi, izbrisani

„U polimračnom internet kafeu zuje ventilatori u stomacima računara“¹. Jedna manje-više nebitna rečenica za samu radnju romana, savršeno oslikava portret ispraznog i internetcentričnog načina življenja.

Danas smo se „izlogovali“ iz samospoznaje, i okrenuli se propagandi, mejnstrim poljima koja su preplavila sve aspekte umetnosti. Veoma uspešno, Slobodan Vladušić oslikava realistično stanje stvari u kojem se nalazi čovek današnjice, upakovano u sajber svet Metropolisisa.

Roman prati život Miloša Petrovića, koji se kreće kroz imaginarni svet obojen pikselima; dok se ponekad i gubi osećaj da li se on nalazi u Metropolisu ili u realnom svetu. Što nije strano ni nama, kojima je internet postao neizostavni deo svakodnevnice.

Praveći Fejsbuk nalog brišemo lični identitet – svakodnevno prisustvujemo plesu pod maskama, dok na kraju i ne zaboravimo ko smo *mi* zaista.

Metropolis je idealna alegorija, privid onoga što nazivamo „življenje“. Vladušić ga, pak, na jednom mestu ovako opisuje: „Nekoliko puta sam pokušao da u Metropolisu dospem do granica virtuelnog Pariza, ali u tome nisam nikada uspeo. Konačno sam shvatio da je to zato što virtuelni Pariz nije ploča, kao u stvarnosti, već krug, tako da se ulice na krajevima grada neprimetno spajaju jedna sa drugom. Čovek se ovim Parizom kreće kao zatvorenik u dvorištu neke robijašnice“.² Upravo tako, imaginarni svet u koji smo uvučeni je ništa drugo do zatvor!

¹ Vladušić, Slobodan, (2013). *Mi, izbrisani*, Beograd: Laguna, str.20.

² Isto, str. 146.

„Ni te večeri nisam želeo da se vratim u stan. Želeo sam da budem negde, medju ljudima, bilo kakvim ljudima“.³ Nakon čitanja ove rečenice shvatila sam da je ona jedna od ključnih u ovom romanu. Ovako razmišlja većina asocijalne populacije „obrisanih“. U želji da se prepusti čarima takozvanih „društvenih“ mreža, biva prevarena. One su samo lepo upakovana idejasocijalizacije, koja međutim stvara privid prihvaćenosti. Zaneseni smo šarenilom ekrana koji odvraća pažnju od crnila sobe koje nas sve više guta, a zračenje ekrana ispija poslednji atom onoga što zaista jesmo.

Gašenje Metropolis-a praćeno je telefonskim razgovorom, glasom koji nas suočava sa istinama današnjice („Ljudi oko tebe više odavno ništa ne mogu da razlikuju: jedno je za njih drugo, drugo je za njih treće... Ono što vide nikada za njih nije ono što jeste. Ali to ne znači da u svetu nema razlike. To znači da mnoštvo oko tebe više nema sposobnost da razlikuje. Ta sposobnost je u njima ubijena“⁴).

Pažnju sa linearnog toka fabule nam skreću stihovi pesama: Ketii Peri, Majli Sajrus, Avril Lavinj, Maroon 5 – koji eksplicitno pokazuju koliko muzička iluminatska mašinerija ispira mozgove mase. Neprimetno, vešto umetnuto kao što to i sam Vladušić čini. Popkultura se više ne bavi ni popom, a ponajmanje kulturom. U romanu se najviše „čuje“ pesma [California Gurls](#). Kako roman odmiče mi je više i ne primećujemo, ni ne razmišljamo o tome kako ona i nema nit koja je veže za kontekst radnje koja se odvija. Indirektno govoreći, mi prestajemo da čujemo muziku, sve više je prepoznajemo. Ni ona ne ostaje večna, ona je u samom svom cilju izbrisana. Kao takva briše emocionalnu spoznaju. Brisanjem želje da spoznamo sebe negiramo svoju osobenost.

Radnja nas opседа i uvlači u priču od samog početka. Većina

³ Isto, str. 114.

⁴ Isto, str. 211.

čitalačke populacije biće zadovoljna praćenjem tog toka, ali bih napomenula da se malo više obrati pažnja na intertekstualnost koju Slobodan Vladušić inkorporira, skoro neosetno. Tekstovi koji su skenirani, citati na zidu Miloša Petrovića, tumačenje pesme „Banović Strahinja“, zatim deo u kome Miloš objašnjava malom komšiji „da ne uči pesmu napamet, nego da pusti da reči prolaze kroz njega“⁵ – naizgled sporedne epizode, a pritom veoma poučne, i mogu slobodno reći „duboke“, vredne pažnje. Teme koje autor, usputno, spominju su titraji njegove percepcije. Njima ostavlja sopstvenu živost duha i stanja u kojem je ovo delo i nastalo.

„Jednom kada postaneš istovetan sa samim sobom, u očima ljudi oko tebe nećeš videti ni ljubav, ni pošovanje, već samo strah. Za većinu najveći, za ponekog i poslednji strah. Prepoznaće te po belim zavojima na rukama. Žalim te, brate: tamo gde ideš neće biti ni ljubavi, ni lepote, ničega... tamo ćeš biti samo ti u kosmičkoj usamljenosti, poseban i sebi dovoljan“.⁶ Autor ovde govori o intelektualnom sloju, koji je spoznao svoje sposobnosti, a takvih se najviše plaši intelektualno obrisana masa, povinovana svemu, samo ne sebi. Zavoji simbolično govore u prilog tome da se do statusa dolazi krvavom borbom. I na kraju slika kosmičke usamljenosti koja se u vidu plašta nadvija nad onima koji nisu obrisani, pa i nad autorom samim.

Roman *Mi, izbrisani* nudi mnogo više od titule „prvog sajber romana u srpskoj književnosti“. On zahteva vraćanje koje osvešćuje! No, sve zavisi od nas – da li smo deo onih koji su izbrisani, ili onih koji brišu.

⁵ Isto, str. 213.

⁶ Isto, str.213.